

Učiteljski fovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcijs za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosvešta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vratimo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhača vsak četrtek. Naročnina letna
 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcijs J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaši po eniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Narodno obrambno in splošno javno delo

Kakor je naša javnost že posnela iz časopisa, so učiteljska društva ob mejah ob sijajni udeležbi članstva priredila zborovanja ter razpravljalna o nujni potrebi centraliziranja vsega narodnoobravnega dela, zlasti pa v obmejnih krajih v eni sami enotni, močni organizaciji. Društveni odbori so sestavili in predložili društvom tozadne skice in material, ki je bil v celoti in soglasno sprejet. Gledanje učiteljstva na problem obmejnega in manjšinskega šolstva ter javnega dela je v glavnem sledče:

Učiteljska društva dvigajo svoj glas, da bi se končno vendarje izvedla koncentracija naših narodnoobravnih organizacij in se vpletjal enotni sistem narodnoobravnega ter vobče javnega nacionalnega dela povsod, v prvi vrsti pa v obmejnih krajih. Skoraj neverjetno je, v kako mnogostevilnih nacionalnih in patriotskih društvih se dandasne cepi delo in troši denar sicer tako maloštevilnega slovenskega dela našega naroda.

Imamo med drugimi družbo sv. Cirila in Metoda, Branibor, Jadranko stražo, Narodno odbrano, Strelcev družine, Sokola, klub Mejo, podružnico Jugoslovenske matice, Gospodarski zvon, Maistrove borce, Društva kmečkih fantov in deklet itd., itd.

Sleherno teh društva in organizacij se skuša uveljavljati, ima krasen program podoben drug drugemu, ki ga z velikim interesom in zanosom načne ter razširi med narodom, ki se pa le delno realizira, dočim ostane največkrat le na papirju. Često vodi ta prevelika cepitev do nevzdržnega stanja in pri delovnih silah celo do trenaž med posameznimi organizacijami, ker si pač vsaka lasti glavno ulogo. Taka trenja in take vsevprek križajoče se poti ter metode narodnoobravnega, kakor tudi splošnega nacionalnega dela, vsestransko one-mogočajo prave in pričakovane uspehe požrtvovanega prizadevanja še tako idealnih akcij in delavcev.

Prav na meji se vidno opaža, da se ves neizmerni trud razblinja brez vsake koristi za splošno narodno stvar v prazni nič. In prav učiteljstvo to najbolj občuti in pri tem največ tripi.

Od učiteljstva se zahteva sodelovanje vse-povsod in prav ono mora vsakemu in ob poljubni priložnosti poslati obračun s svojem delu ono mora delati ob lastni polni odgovornosti ter nositi vse posledice; ni pa nikogar, ne posameznega činitelja, nikake korporacije, ki bi v tem labirintu organizacij in njihovih akcij nudil učiteljstvu in ostalim narodnim delavcem vsaj skromno oporo in lažjal težavno delovanje na eni, skupni poti. Niti oficiele zaščite ni!

Onstran meje se udejstvujejo proti nam močne sovražne sile, združene v eni sami organizaciji z imenom »Deutscher Schulverein-Südmärkte«, in Švabski bund, ki izvaja ta svoj kulturni in gospodarski program s svojima centralama na Dunaju odnosno v Berlinu. Enotno in sistematično je to delo, ki podpira moralno in materialno vse mnoge in velike akcije doma in na tujem z vsemi združenimi silami. O naših manjšinskih in nacionalnih zadehah vodi inozemstvo mnogo boljšo evideenco in ima žal često na njihov razvoj tudi večjo ingerenco, kakor pa — mi sam!

Kako žalostno slabotne in šibke so po večini naše obmejne nacionalne postojanke, nas je po pravici sram povedati. O tem, kako drže svoje roke križem mnoge naše vplivne in materialno neodvisne ter sijajno podprtne osebnosti pri vsem nacionalnem udejstvovanju, — laste si pa pri tem vso pravico do ocenjevanja in vodstva našega dela — rajši molčimo. Pri srcu nam je svetost naših domoljubnih dolžnosti, na drugi strani pa se zavedamo, da imamo pravico ne le delati, temveč tudi so-odločevati pri naših nacionalnih akcijah. Zato je postavilo učiteljstvo sledeče predloge na javnost za sistematizacijo nacionalnega delovanja:

1. Vsaj v obmejnem ozemlju naj vodi narodno obrambno delo samo ena organizacija.

2. V tem ozemlju naj se strne vse nacionalno delo v enotno akcijo in organizacijo, ki naj razvije svoje udejstvovanje v nacionalni, socialni, prosvetni in gospodarski smeri.

3. Ustanovi naj se skupen forum, ki naj izvede to organizacijsko delo ter enotno akcijo narodnega nacionalnega probujanja in izobraževanja.

4. Sestavi naj se narodnostni kataster, ki naj bo kažipot našemu delu.

5. Predvsem in vsestransko naj se upošteva obmejno šolstvo in društveno življenje.

6. Kakor je že prej navedeno, naj se goji ideološka smer vseh obstoječih nacionalnih organizacij potom enotne skupne organizacije in akcije, odnosno koncentrirane oficilne akcije.

7. Materialno naj se podpre obvezno predvsem osredina in enotna akcija in potom nje tudi vse ostale.

8. Povsod naj se pripravlja koncentracija vseh nacionalnih organizacij v enotni skupni akciji, v kateri so lahko razna društva zastopana po svojih posebnih interesih.

To naj bo pobuda k toli potreben anketi vseh nacionalnih organizacij za sistematizacijo nacionalnega dela v obmejnem ozemlju. S svojimi vplivi in silami je pričakovati prispevanje vseh narodnih društev, krogov, činiteljev in oblastnih predstavnikov, da bo v najkrajšem času udejstvena anketa in skupna akcija za nacionalno probujanje in izobraževanje naroda.

Po sedanjih potekih ne more in ne sme iti več naprej, to izprevide najbolj učiteljstvo, ki dela vse povsod ter trpi zaradi teh neznotih in nevzdržnih razmer.

Potek razprav za izredno skupščino in sporazum v JUU

KOMUNIKE

IZVRSNEGA IN NADZORNEGA ODBORA
JUGOSLOVENSKEGA UČITELJSKEGA UDRUŽENJA, KI JE BIL SPREJET NA SKUPNI SEJI 18. DECEMBRA 1933 V BEOGRADU.

Izvršni in nadzorni odbor sta proučila sklepne predsednikov banovinskih sekcij, sprejeti na seji 15. decembra 1933. v Beogradu. Sejo je sklical g. Đorđe Mirkov, predsednik sekcije iz Novega Sada. Sklepi glase:

1. Konstatiramo, da obstaja dobra volja pri predstavnikih vseh 10 sekcij, da se doseže soglasen sporazum v vseh vprašanjih dnevnega reda. Soglasno sta bila izdelana: a) predlog za spremembo pravil; b) predlog skupščinske poslovnika.

2. Soglasno je sklenjeno, da se sklicuje izredna skupščina JUU dne 4. marca 1934. v Beogradu s slednjim dnevnim redom: 1. izprememba pravil; 2. skupščinski poslovnik; 3. priobčitev ostavke izvršnega in nadzornega odbora JUU in izvolitev novega izvršnega in nadzornega odbora JUU. Mandat tega odbora traja do prve redne skupščine.

4. Izredni skupščini bodo predsedovali podpredsedniki glavnega odbora.

5. Dosežen je soglasen sporazum tudi v tem, da se na izredni skupščini sestavi skupna lista novih oseb medsebojnega zaupanja.

6. Dosledno temu sporazumu se usmeri v bodoče tudi pisanje »Narodne prosveštev ter prenega v smislu sporazuma tudi nadaljnje izhajanje Jugoslovenskega učiteljskega glasca«.

Predsedniki sekcij se bodo zavzeli, da se sporazum, sklenjen na tem sestanku, izvede tudi v organizaciji JUU.

Predstavniki sekcij JUU: Ivan Dimnik, za dravsko banovino, Đorđe Mirkov, za dunavsko banovino, Dušan Velimirović, za zetalsko banovino, Duro Logomerac, za savsko banovino (podpisuje ta sporazum, ampak brez pete točke), Dragoslav S. Ostojić, za beogradsko sekcijo, Petar Grego, za primorsko banovino, Stevo Biljčar, za drinsko banovino, za vrbasko banovino podpisuje v smislu priloženega pooblastila za Isajje Mitrovića Đorđe Mirkov, Marko Cvetković, za vardiško banovino, Uroš Zdravković, član vardiške sekcije, Svetolik Janković, za moravske sekcije, Blagoje Ristić, član moravske. Todor Dimitrijević, član moravske sekcije.

Na te sklepne predsednikov sekcij dajeta izvršni in nadzorni odbor JUU, po vsestranski proučitvi teh sklepov in razmer v udruženju, naslednjo izjavo:

1. Na zahtevo gosp. Dorda Mirkova, pred sestankom predsednikov sekcij, sta dala izvršni in nadzorni odbor pismo izjavo, ki glasi:

»Na izjavljeno željo predsednikov banovinskih sekcij, ki imajo zaupanje v naše delo, izjavljata izvršni in nadzorni odbor JUU:

V doseglo složnega dela v JUU se hočejo člani izvršnega in nadzornega odbora pokoriti vsakemu sklepu, ki ga soglasno sprejmejo predsedniki vseh desetih sekcij.«

Ko sta dala tako izjavo, nista izvršni in nadzorni odbor postavila nikakih pogojev in tudi ne pogoja, da morajo sklepe sprejeti soglasno predsedniki vseh desetih sekcij. Izjavno s tako vsebino je zahteval g. Mirkov, ki jo je na skupni seji izvršnega in nadzornega odbora JUU, ki je bila 5. decembra 1933. in ki ji je prisostvoval do konca, utemeljeval s tem, da mu je taka izjava potrebna za delo na sporazumu.

Vsled tega je neutemeljen očitek opozicije, da sta tako soglasnost zahtevala izvršni in nadzorni odbor.

2. S sklepom v točki 4. da bi na izredni skupščini predsedovali podpredsedniki glavnega odbora in ne predsednik, kakor je po pravilih predpisano, se krši dostojevanje predsednika in tudi dostojevanje vseh onih, po katerih zaupanju je bil predsednik na celu odbora.

Klic po sistematizaciji in koncentraciji javnega dela postaja vedno resnejši in vedno pomembnejši. Ce kdo, je učiteljstvo upravičeno zahtevati, da se preide iz kaosa paralelnih in sličnih društev in ustanov, ki tirajo nekonomske trošenje energij in pri sedanji ekonomski krizi tudi tem občutnejše nekonomske trošenje materialnih dajatev za članarine, liste in prieditev, h koncentraciji teh društev in ustanov in tudi k enotni načelnim usmerjenosti istih.

To je resna zahteva vseh javnih delavcev, ki jim ni javno delo — le sport.

Povsod povejmo, da zahtevamo koncentracijo in sistematizacijo javnega dela. Tako ne more in ne sme več naprej!

Do sada smo verovali da se Izvršni in nadzorni odbor bore za načelne stvari, a ova njihova izjava služi kao neoboris dokument da su kod njih v pitanju samo ličnosti, položaji da ne respektuju volju i zaključke predstavnika svega učiteljstva da im niče stalno do mira, sloge, reda in rada v Udruženju, njih nekoliko ljudi siju razdor i omekaju pravilan rad u Udruženju.

Naša Uprava donela je zaključek da sve tačke sporazuma lojalno izvede, verjuči da će to isto učiniti i ostale sekcijske uprave. Stoga je neophodno potrebno da se vanredna skupština sazove u Beogradu 4 marta 1934. g. sa dnevnim redom:

- 1) donošenje izmene pravila;
- 2) donošenje poslovnika;
- 3) izbor novog Izvršnog i Nadzornog odbora.

Naša je sveta dužnost da poradimo svim sile na svojih članova za zajedničko listo kako bi se Damjan Rašić sa svojim ljudima uklopio na položaj, sa koga ometa naš progres.

Ovo naše mišljenje šaljemo vam zato da nas čim pre izvestite o vašem stavu po ovom celom predmetu kako bi mogli zatražiti od Glavnog odbora saziv Vanredne skupštine i na vreme obavestiti sreska društva da na zborovima izaberu delegate za tu skupštinu.

Sekretar:

V. Čudarić.

Pretsednik:

Biljčar.

JUU SEKCIJA ZA MORAVSKU BANOVINU.

Niš, 25/XII 1933. g.

Na današnjoj skupštini pobedio sporazum sa 36 protiv 2.

Pretsednik: Janković.

JUU SEKCIJA VARDARSKA BANOVINA.

Skoplje, 26/XII 1933. g.

Na sednici Upravnog i Nadzornog odbora JUU Sekcije Vardarske banovine u dane 25 i 26 decembra 1933. g. u Skoplju, a posle sestranske diskusije po svima aktuelnim pitanjima naše staleške organizacije, jednoglasno je doneta sledeća odluka:

1) Svesrdno se pozdravlja inicijatori sporazuma i sredovanje prilika u našem udruženju.

2) U svemu se usvajaju odluke po pitanju sporazuma, donete na sednici pretsednika vseh sekcija u Beogradu 14 i 15 decembra 1933 godine.

3) Zahtevaju da se Vanredna skupština JUU sazove u Beogradu 4 marta 1934 godine isključivo v duhu pomenutog sporazuma sa predloženim dnevnim redom, na pomenutoj sednici sekcijskih pretsednika.

4) Osudjuje se ponovni pokušaj Izvršnog odbora da osuji sporazum u Jugoslavenskoj učiteljskoj organizaciji.

5) Mole se sve sekcije uprave JUU da gornje odluke usvoje in prema njima zahtevaju saziv Vanredne skupštine.

Dostavljajući Vam prednje molite se da nas čim pre izvolite izvestiti o prijemu iste kao i o Vašim odlukama, koje budete doneli u vezi zaključaka vseh 10 sekcija pretsednika 15 decembra u Beogradu.

Pretsednik Sekcije za Vardarsku banovinu: M. Cvetković.

JUU SEKCIJA GRADA BEOGRADA.

Beograd, 27/XII 1933. g.

Beogradsko učiteljstvo na svom velikom zboru 13. oktobra 1933. g. izjavilo je nepoverenje Izvršnem odboru JUU a tako isto i Sekciji Beograd. Kako ni Izvršni odbor ni uprava Beogradsko Sekcije nisu priznavali ovaj zbor kao legitim, to su tri Beogradsko sreska društva na svojim posebnim zborovima ponovo jednoglasno izjavila nepoverenje i Izvršnem odboru i Sekciji.

Uprava Beogradsko Sekcije je najzad morači sazvati vanrednu skupščinu Beogradsko Sekcije radi izbora nove uprave na dan 21 ovog meseca.

Delegati birani za ovu vanrednu skupščino dobili su mandat da biraju novu upravu takve ljudi, koji će doslovno izvoditi sve tačke sporazuma od 14 i 15 ovog meseca.

Delegati su takvu upravu izabrali, čiji je pretsednik postao g. Dragomir Ostojić, koji je kao pretsednik

